

Հաստատում եմ

Շիրակի Մ. Նալբանդյանի անվան պետական
համալսարանի ռեկտոր՝ Ե. Ներսիսյան

« 20 » հոկտեմբերի 2022թ.

ԿԱՐԾԻՔ

ԱՌԱՋԱՏԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ

Սվետլանա Մեսրոբի Կարապետյանի՝ «ՀՀ բուհերում ռիսկերի կառավարման համակարգի ձևավորման և ներդրման հիմնախնդիրները» վերնագրով ԺԳ.00.01 թվանիշով, «Մանկավարժության տեսություն և պատմություն» մասնագիտությամբ մանկավարժական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման ատենախոսության վերաբերյալ:

Արդի պայմաններում բարձրագույն կրթության ոլորտի զարգացումները նոր մարտահրավերներ են առաջադրում ՀՀ բուհերին, որոնք հաղթահարելու նպատակով ստեղծվում են բարձրագույն կրթության կառավարման տարաբնույթ մեխանիզմներ: Ստեղծված մեխանիզմներն առավել կանխատեսելի և կառավարելի են դարձնում ռիսկերի բացասական ազդեցությունները բուհի ռազմավարական ծրագրերի իրականացման, զարգացման գործընթացի վրա և հնարավորություն ստեղծում նվազեցնել անբարենպաստ գործընթացների հավանականությունը: Անկասկած սա հրատապ խնդիր է, որն էլ հիմնավորում է բուհերում ռիսկերի կառավարման համակարգի ձևավորման և ներդրման հիմնահարցի ուսումնասիրության անհրաժեշտությունն ու արդիականությունը: Արդիականության հիման վրա նախանշվել է իրականացվող հետազոտության նպատակը, խնդիրները, մեթոդները, հետազոտության գիտական նորույթը, պաշտպանության ներկայացվող հիմնական դրույթները, ներկայացված է ատենախոսության տեսական, գործնական նշանակությունը, հետազոտության հավաստիությունը, աշխատանքի կառուցվածքն ու ծավալը:

Ատենախոսության առաջին զուխը, որը կրում է «Ռիսկերի հայեցակարգային շրջանակը բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում» խորագիրը, կազմված է երեք ենթագլխից: Այս զլխում մանրամասնորեն քննարկվում է «ռիսկ» հասկացության հայեցակարգային շրջանակը: Ներկայացված են ռիսկերի վերաբերյալ տարբեր հեղինակների բնորոշումները: Կատարված են խորը ուսումնասիրություններ և ընդարձակ վերլուծություններ, որոնց արդյունքում հեղինակի կողմից տրվում են ռիսկերի տարբեր սահմանումներ, մեկնաբանություններ: Հարկ է նշել, որ հեղինակը համակարգված ներկայացրել է «ռիսկ» հասկացության բազմաչափությունը տարբեր տեսանկյուններից՝ վեր հանելով ռիսկերի դասակարգման առանձնահատկությունները՝ մասնավորեցնելով այն բարձրագույն կրթության միջավայրում:

Այս զլխում ատենախոսն առանձնացնում է տարբեր հեղինակների կողմից ռիսկերի տեսակների վերաբերյալ ուսումնասիրությունները և տարբերակում բուհերում ռիսկերի տեսակները, դասակարգում դրանք: Ուշագրավ է, որ այս զլխում հեղինակը ներկայացնում է բուհերում ռիսկերի կառավարման ժամանակակից հայեցակարգերն ու փուլերը, անդրադառնում է ռիսկերի կառավարման նոր ու հին հարացույցների հիմնական հատկություններին և անում կարևոր եզրակացություն, որ «բուհերի գործունեությանն առնչվող ռիսկերը հազվադեպ են լինում աղետալի», որն իհարկե պայմանավորված է կրթական գործունեության կարգավորման տարբեր գործընթացներով:

Աշխատանքի երկրորդ՝ «Բուհերում ռիսկերի կառավարման գործընթացի և ներքին հսկողության համակարգերի ՀՀ և միջազգային փորձի ուսումնասիրությունը» վերտառությամբ զլխում հեղինակը քննարկում է ներքին հսկողության համակարգերին և ռիսկերի կառավարմանը վերաբերող որոշ հիմնահարցեր. ներքին հսկողության և ռիսկերի կառավարման համակարգերի հիմնական բաղադրիչների ներկայացում, «Հսկողություն», «Ներքին հսկողություն» հասկացությունների մեկնաբանություն, ներքին հսկողության ընդհանուր նպատակների, ներքին հսկողության և ներքին աուդիտի հիմնական բնութագրիչների, ռիսկերի կառավարման փուլերի, արձագանքման եղանակների, գնահատման մատրիցաների ներկայացում: Գնահատելի են բուհերում ներքին հսկողության համակարգի

միջազգային փորձի ներկայացմանը վերաբերող ուսումնասիրությունները, որոնք հնարավորություն են տալիս պարզաբանելու օտարերկրյա բուհերում ռիսկերի կառավարման գործընթացները, բացահայտելու այն մեխանիզմները, որոնք նպաստում են հասնելու բուհի առաքելության և նպատակների իրականացմանը: Այս գլխում հեղինակն քննարկում է ռիսկերի կառավարման համակարգը ՀՀ բուհերում և ընդարձակ վերլուծության ենթարկում ներքին հսկողության մեխանիզմները ՀՀ-ում: Արժեքավոր են ՀՀ բուհերի /պետական և ոչ պետական/ կանոնադրությունների, ռազմավարական ծրագրերի, ինստիտուցիոնալ կարողությունների ինքնավերլուծության զեկույցների, ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման նպատակով իրականացված փորձաքննության զեկույցների վերլուծությունների ներկայացումը, որոնց վերաբերյալ արված են կարևոր եզրակացություններ, մասնավորապես՝ ռազմավարական ծրագրերում ռիսկերի տեսակների, դրսևորումների վերաբերյալ:

Աշխատանքի երրորդ՝ «Ռիսկերի կառավարման շրջանակը որպես ՀՀ բուհերի ռազմավարական կառավարման արդյունավետության բարձրացման նախադրյալ» խորագիրը կրող գլխում քննարկվում են ակադեմիական ռիսկերի առանձնահատկությունները ՀՀ բուհերի ռազմավարական կառավարման համատեքստում: Ներկայացված են ակադեմիական ռիսկերի հիմնական սահմանումները, երկու հիմնական տեսակները, բուհերի կրթական միջավայրի ներքին և արտաքին ռիսկերը, որոնք վերլուծվել և համակարգվել են հեղինակի կողմից՝ ըստ տարբեր բնութագրիչների: Կարևորվում է բուհերի ռիսկերի կառավարման մարտահրավերների ուսումնասիրությունը՝ բուհերի կառավարման և շուկայական փոփոխությունների տեսանկյունից: Գնահատելի են ռիսկերի կառավարման շրջանակի նպատակին, բաղադրիչներին, առավելություններին, սկզբունքներին վերաբերող ուսումնասիրությունները, որոնք առանցքային նշանակություն ունեն ռիսկերի կառավարման շրջանակի մշակման և գործառնական համար: Համակարգված, ամբողջական ուսումնասիրությունների և վերլուծությունների արդյունքում հեղինակը հիմնավորում է ռիսկերի կառավարման համակարգի անհրաժեշտությունը ՀՀ բուհերի ռազմավարական կառավարման համատեքստում, անդրադառնում ռիսկերի կառավարման ավանդական և

ինտեգրված մոտեցումների միջև գոյություն ունեցող տարբերություններին, ռիսկերի կառավարման քաղաքականության մշակման գործընթացին, ներկայացնում է ՀՀ բուհերի ռիսկերի կառավարման համընդհանուր մոդելի բնութագիրը և առաջարկում ռիսկերի կառավարման մոդելի գործառում:

Աշխատանքն ավարտվում է եզրակացություններով և առաջարկություններով, որոնք ներկայացված են հիմնավորված և համոզիչ, համապատասխանում են հետազոտության բաղադրատարրերին: Օգտագործված գրականության ցանկը հարուստ է և գործածված են ատենախոսությունում:

Նշենք մի քանի նկատառումներ հետազոտական աշխատանքի վերաբերյալ.

1. Ատենախոսության 2-րդ գլխի 2.1 ենթագլխում (էջ 66) նշված է, որ բուհական ներքին հսկողության համակարգը կարող է վտանգվել ներքոնշյալ դեպքերում՝ անարդյունավետ կառավարում, շահերի բախում և ռիսկերի կանխատեսման ձախողում: Կարծում ենք, կարելի էր այլ վտանգների առկայությանը ևս անդրադառնալ:
2. Եզրակացության 1, 2 կետերը կարելի էր փոքր-ինչ ընդարձակ ներկայացնել:
3. Ատենախոսության Հավելված 2-ում տրվում է <<Ռիսկերի կառավարումը բուհերում>> դասընթացի նկարագիրը, որտեղ կարելի էր ներկայացնել դասընթացին հատկացվող ժամաքանակը /լսարանային, ինքնուրույն/:
4. Աշխատանքում կան ուշագրավ գծապատկերներ և աղյուսակներ, որոնց առկայության մասին կարելի էր նշել ատենախոսության կառուցվածքում:

Նշված նկատառումները չեն ստվերում կատարված գիտահետազոտական աշխատանքը, այն արժեքավոր է և ունի տեսական, կիրառական մեծ նշանակություն:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Սվետլանա Մեսրոբի Կարապետյանի՝ «ՀՀ բուհերում ռիսկերի կառավարման համակարգի ձևավորման և ներդրման հիմնախնդիրները» թեմայով ատենախոսությունը գիտական արժեք ներկայացնող հետազոտական աշխատանք է, այն կարող է նպաստել ՀՀ բարձրագույն կրթության ոլորտում համակարգային և ինստիտուցիոնալ բարեփոխումների արդյունավետ իրականացմանը, մասնավորապես՝ ՀՀ բուհերում ռիսկերի կառավարման վերաբերյալ

քաղաքականությունների և ռազմավարությունների մշակմանը, ռիսկերի կառավարման համընդհանուր մոդելի գործարկմանը:

Սվետլանա Մեսրոբի Կարապետյանի՝ «ՀՀ բուհերում ռիսկերի կառավարման համակարգի ձևավորման և ներդրման հիմնախնդիրները» խորագրով թեկնածուական ատենախոսությունը համապատասխանում է ՀՀ ԲՈԿ-ի գիտական աստիճանաշնորհման կանոնակարգի 7-րդ կետի պահանջներին և իր՝ ԺԳ.00.01 (Մանկավարժության տեսություն և պատմություն) մասնագիտական թվանիշին, իսկ հեղինակն արժանի է իր հայցած մանկավարժական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանին:

Կարծիքը քննարկվել և ընդունվել է 2022 թվականի 18 հոկտեմբերի մանկավարժության ամբիոնի թիվ 4 նիստում:

Ամբիոնի նիստին մասնակցել են մանկ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ռ. Մարդոյանը, Ա. Մկոյանը, Ս. Սողոյանը, մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ Լ. Ղուկասյանը, Ս. Կարապետյանը, Լ. Հակոբյանը, Ն. Ադամյանը, Լ. Միքաելյանը, Ա. Յայլոյանը, Ն. Գրիգորյանը, Բանասիր. գիտ. թեկնածու, դոցենտ Լ. Գևորգյանը, մանկ. գիտ. թեկն. Շ. Ալեքսանյանը, Մ. Ղալաչյան, Ա. Զադոյանը, դասախոսներ Մ. Խաչատրյանը, Ի. Շուխյանը, Լ. Բաղդասարյանը, Ս. Համբարյանը:

Մանկավարժության ամբիոնի վարիչի ԺՊ,

մանկ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ

Ռ. Մարդոյան

Ղուկասյան

Մանկավարժության ամբիոնի վարիչի ԺՊ Լ. Ղուկասյանի ստորագրությունը հաստատում եմ:

ՇՂՀ-ի գլխավոր տնօրեն

Գ. Ղևորոյան

Գ. Ղևորոյան

19.10.2022թ.